

כח:

עין משפט
גר מצוה

כל שעה פרק שני פסחים

מסורת הש"ס

(א) ושלל כג. לקמן ג. (ב) לקמן מה. (ג) לקמן ט. (ד) ונכנסת מל: ימות. (ה) לקמן ק. (ו) לקמן יא. (ז) וכן נכנסת מל: (ח) ונמנר ט. (ט) נס: משנה. (י) ושלל י. (יא) ושלל יב. (יב) ושלל יג. (יג) ושלל יד. (יד) ושלל טו. (טו) ושלל טז. (טז) ושלל יז. (יז) ושלל יח. (יח) ושלל יט. (יט) ושלל כ. (כ) ושלל כא. (כא) ושלל כב. (כב) ושלל כג. (כג) ושלל כד. (כד) ושלל כה. (כה) ושלל כו. (כו) ושלל כז. (כז) ושלל כח. (כח) ושלל כט. (כט) ושלל ל. (ל) ושלל לא. (לא) ושלל לב. (לב) ושלל לג. (לג) ושלל לד. (לד) ושלל לה. (לה) ושלל לו. (לו) ושלל לז. (לז) ושלל לח. (לח) ושלל לט. (לט) ושלל לך. (לך) ושלל לך.

ומשעה שאסור באכילה. היינו משש שעות ולמעלה דלמחר (ע"א) לפי זמנו בלאו והא מילתא רבי יהודה קאמר לה דמפרש בגמרא אהאן לתנא קמח: **סמך על עומד וכו'.** דלפילו בתוך המועד קאמר דמומר בהנאה וקא

רבי שמעון אומר חמין לפני זמנו ואלאחר זמנו אינו עובר ע"יו אינו עובר עליו בלא כלום תוך זמנו עובר עליו בכרת ובלאו ומשעה שאסור באכילה אסור בהנאה אהאן לתנא קמא ר' יוסי הגלילי אומר תמה על עצמך היאך חמין אסור בהנאה כל שבעה ומנין לאוכל חמין ממש שעות ולמעלה שהוא עובר בלא תעשה שנאמר ולא תאכל עליו חמין דברי רבי יהודה אמר לו ר' שמעון וכי אפשר לומר כן והלא כבר נאמר לא תאכל עליו חמין שבעת ימים תאכל עליו מצות אם כן מזה ת"ל לא תאכל עליו חמין בשעה שישנו בקום אכול מצה ישנו בבל תאכל חמין ובשעה שאינו בקום אכול מצה אינו בכל תאכל חמין מ"ט דר' יהודה לתנא קראי כתיבי **לא יאכל חמין וכל מחמצת לא תאכלו** ולא תאכל עליו חמין חד לפני זמנו וחד לאחר זמנו וחד לתוך זמנו ורבי שמעון חד לתוך זמנו וכל מחמצת מבטי ליה **לכדתניא (א) ב"א** ל' אלא שנתחמין מאליו מחמת דבר אחר מנין תלמוד לומר כל מחמצת לא תאכלו לא יאכל חמין מיבעי ליה **לכדתניא רבי יוסי הגלילי** אומר מנין לפסח מצרים שאין חיוצא נודג אלא יום אחד תלמוד לומר לא יאכל חמין וסמוך ליה **יהיום אתם יוצאים ור' יהודה** מחמת דבר אחר מנא ל' מדאפקיה רחמנא בלשון מחמצת דר' יוסי הגלילי מנא ליה אי בעית אימא מדסמוך ליה היום אי בעית אימא **סמוכין** לא דריש אמר מר ומנין לאוכל חמין ממש שעות ולמעלה שהוא עובר בלא תעשה שנאמר לא תאכל עליו חמין דברי רבי יהודה אמר לו ר' שמעון וכי אפשר לומר כן והלא כבר נאמר לא תאכל עליו חמין שבעת ימים תאכל עליו מצות ורבי יהודה שפיר קאמר ליה רבי שמעון ורבי יהודה אמר לך ההוא לקובעו חובה אפילו בזמן הזה הוא דאתא ור' שמעון לקובעו חובה מנא ליה נפקא ליה **במערב תאכלו ור' יהודה** **מיבעי ל' למנא** ושהיה בדרך החוקה סלקא דעתך אמינא הואיל ובפסח לא יאכל מצה ומרור נמי לא ניכול קב"ל ור' שמעון טמא ושהיה בדרך החוקה לא איצטרך קרא דלא גרע מערל וכן נבר דכתיב **וכל ערל לא יאכל בו** י"ב הוא אינו אוכל אבל אוכל הוא במצה ובמרור ורבי יהודה כתיב בהאי וכתוב בהאי מני מתניתין אי רבי יהודה חמין סתמא קאמר

רבי שמעון אומר חמין לפני זמנו ואלאחר זמנו אינו עובר ע"יו אינו עובר עליו בלא כלום תוך זמנו עובר עליו בכרת ובלאו ומשעה שאסור באכילה אסור בהנאה אהאן לתנא קמא ר' יוסי הגלילי אומר תמה על עצמך היאך חמין אסור בהנאה כל שבעה ומנין לאוכל חמין ממש שעות ולמעלה שהוא עובר בלא תעשה שנאמר ולא תאכל עליו חמין דברי רבי יהודה אמר לו ר' שמעון וכי אפשר לומר כן והלא כבר נאמר לא תאכל עליו חמין שבעת ימים תאכל עליו מצות אם כן מזה ת"ל לא תאכל עליו חמין בשעה שישנו בקום אכול מצה ישנו בבל תאכל חמין ובשעה שאינו בקום אכול מצה אינו בכל תאכל חמין מ"ט דר' יהודה לתנא קראי כתיבי **לא יאכל חמין וכל מחמצת לא תאכלו** ולא תאכל עליו חמין חד לפני זמנו וחד לאחר זמנו וחד לתוך זמנו ורבי שמעון חד לתוך זמנו וכל מחמצת מבטי ליה **לכדתניא (א) ב"א** ל' אלא שנתחמין מאליו מחמת דבר אחר מנין תלמוד לומר כל מחמצת לא תאכלו לא יאכל חמין מיבעי ליה **לכדתניא רבי יוסי הגלילי** אומר מנין לפסח מצרים שאין חיוצא נודג אלא יום אחד תלמוד לומר לא יאכל חמין וסמוך ליה **יהיום אתם יוצאים ור' יהודה** מחמת דבר אחר מנא ל' מדאפקיה רחמנא בלשון מחמצת דר' יוסי הגלילי מנא ליה אי בעית אימא מדסמוך ליה היום אי בעית אימא **סמוכין** לא דריש אמר מר ומנין לאוכל חמין ממש שעות ולמעלה שהוא עובר בלא תעשה שנאמר לא תאכל עליו חמין דברי רבי יהודה אמר לו ר' שמעון וכי אפשר לומר כן והלא כבר נאמר לא תאכל עליו חמין שבעת ימים תאכל עליו מצות ורבי יהודה שפיר קאמר ליה רבי שמעון ורבי יהודה אמר לך ההוא לקובעו חובה אפילו בזמן הזה הוא דאתא ור' שמעון לקובעו חובה מנא ליה נפקא ליה **במערב תאכלו ור' יהודה** **מיבעי ל' למנא** ושהיה בדרך החוקה סלקא דעתך אמינא הואיל ובפסח לא יאכל מצה ומרור נמי לא ניכול קב"ל ור' שמעון טמא ושהיה בדרך החוקה לא איצטרך קרא דלא גרע מערל וכן נבר דכתיב **וכל ערל לא יאכל בו** י"ב הוא אינו אוכל אבל אוכל הוא במצה ובמרור ורבי יהודה כתיב בהאי וכתוב בהאי מני מתניתין אי רבי יהודה חמין סתמא קאמר

רבי שמעון אומר חמין לפני זמנו ואלאחר זמנו אינו עובר ע"יו אינו עובר עליו בלא כלום תוך זמנו עובר עליו בכרת ובלאו ומשעה שאסור באכילה אסור בהנאה אהאן לתנא קמא ר' יוסי הגלילי אומר תמה על עצמך היאך חמין אסור בהנאה כל שבעה ומנין לאוכל חמין ממש שעות ולמעלה שהוא עובר בלא תעשה שנאמר ולא תאכל עליו חמין דברי רבי יהודה אמר לו ר' שמעון וכי אפשר לומר כן והלא כבר נאמר לא תאכל עליו חמין שבעת ימים תאכל עליו מצות אם כן מזה ת"ל לא תאכל עליו חמין בשעה שישנו בקום אכול מצה ישנו בבל תאכל חמין ובשעה שאינו בקום אכול מצה אינו בכל תאכל חמין מ"ט דר' יהודה לתנא קראי כתיבי **לא יאכל חמין וכל מחמצת לא תאכלו** ולא תאכל עליו חמין חד לפני זמנו וחד לאחר זמנו וחד לתוך זמנו ורבי שמעון חד לתוך זמנו וכל מחמצת מבטי ליה **לכדתניא (א) ב"א** ל' אלא שנתחמין מאליו מחמת דבר אחר מנין תלמוד לומר כל מחמצת לא תאכלו לא יאכל חמין מיבעי ליה **לכדתניא רבי יוסי הגלילי** אומר מנין לפסח מצרים שאין חיוצא נודג אלא יום אחד תלמוד לומר לא יאכל חמין וסמוך ליה **יהיום אתם יוצאים ור' יהודה** מחמת דבר אחר מנא ל' מדאפקיה רחמנא בלשון מחמצת דר' יוסי הגלילי מנא ליה אי בעית אימא מדסמוך ליה היום אי בעית אימא **סמוכין** לא דריש אמר מר ומנין לאוכל חמין ממש שעות ולמעלה שהוא עובר בלא תעשה שנאמר לא תאכל עליו חמין דברי רבי יהודה אמר לו ר' שמעון וכי אפשר לומר כן והלא כבר נאמר לא תאכל עליו חמין שבעת ימים תאכל עליו מצות ורבי יהודה שפיר קאמר ליה רבי שמעון ורבי יהודה אמר לך ההוא לקובעו חובה אפילו בזמן הזה הוא דאתא ור' שמעון לקובעו חובה מנא ליה נפקא ליה **במערב תאכלו ור' יהודה** **מיבעי ל' למנא** ושהיה בדרך החוקה סלקא דעתך אמינא הואיל ובפסח לא יאכל מצה ומרור נמי לא ניכול קב"ל ור' שמעון טמא ושהיה בדרך החוקה לא איצטרך קרא דלא גרע מערל וכן נבר דכתיב **וכל ערל לא יאכל בו** י"ב הוא אינו אוכל אבל אוכל הוא במצה ובמרור ורבי יהודה כתיב בהאי וכתוב בהאי מני מתניתין אי רבי יהודה חמין סתמא קאמר

א ד מ"י מ"ה מס' חמין הל' ד: סה ב מ"י שם הלכה ו סה ל' חמין ט: ג (מ"י) מ"י מס' חמין קרן פסח הלכה ח: חמין הל' ד: סה ב מ"י שם הלכה ו סה ל' חמין ט: ג (מ"י) מ"י מס' חמין קרן פסח הלכה ח: חמין הל' ד: סה ב מ"י שם הלכה ו סה ל' חמין ט: ג (מ"י) מ"י מס' חמין קרן פסח הלכה ח:

מוסף רש"י חמין על עצמך וכו'. ד"ל מחר בהנאה כל שבעה ימים וכו' לחת הפסח ופילגא דר' יהודה למר חמין שערב עליו הפסח אסור בהנאה (מ"י ב. ג.).

רבינו חננאל

ר' יוסי הגלילי. מאי היא, התיא חמין לפני זמנו ולאחר זמנו עובר עליו וכו' הגלילי דשרי חמין להסיקו חמת מבטלו היינו הכל צידד אבל מעט מעט לא שמה ויאלנו דמסתמא אית ליה אור לארבעה עשר בודקין וכו': **אם** בן מזה ה"מור איסור לא תאכל ע"יו. הלשון דמוק ונראה לרשב"א דהכי פירושו והלא כבר נאמר תאכל עליו מצות וההוא עליו ע"כ אכילת פסח קאי הכי נמי לא תאכל עליו חמין קאי נמי אשעת אכילת פסח וקשה אמאי איצטרך קרא להכי מיהא מיהו שיהא צבל תאכל חמין צ"ד דהא כוליה קראי ומזכירין לקמן ע"כ דרבי שמעון: **וחד** לפני זמנו. וא"ת ולחוקה מנלן איסור ההוא לפני זמנו דליכא אלא חד לא יאכל וההוא מתכרה מוקמינן לתוך זמנו ואור"י כיון דחד מההוא קראי משמע איסור ההוא לא תחלק ביניהם:

מחמת דבר אחר.

מחמת דבר אחר. פ"י ריב"א מינו דעל ידי שאור מוקי חמין טפי משנתחמך מאליו כדמוכה בפרק כל התנחות (מנחות ג): אלא כגון שנתחמך על ידי שמר יין שמייעשין השמרים כגמור כאשר עושין צורך אשכנז ול"ד לעסקה שנילושה בין דלית ביה כרת ויש בה לאו: **ואידך** נפקא א"ה בפעריב האב"ו מצות. תימה לר"י דכפי קמח דקדושין (ד' א:): נפקא לן בזמן הזה ממושבתיים דכתיב גבי מלה והיינו דלא כד ועוד תימה לרב אחא בר יעקב דלית ליה בשליה ערבי פסחים (לקמן ק). מלה בזמן הזה דרננן ודרש הסם לטולה קראי דלא ככל התנאים: **כל** ע"פ א"ה יאב"ב בו וכו' בן נבר א"ה יאב"ב בו בו הוא אינו אוכל אב"ב אב"ב הוא בטמא וסודו. תימה גבי בן נבר שחוא מומר אמאי איצטרך קרא פשיטא שחייב לאכול מלה פשיטא דלע"פ ר' יוסי דאיצטרך להיכא דנשחט הפסח כשהיה מומר ועשה תשובה דלף על גב דלא אכל בפסח דלון נאכל אלא למניו מכל מקום חייב לאכול מלה ומרור: **ערל**. פ"י הקוטרס שמתו אחיו מחמת מילה ולפירושו פסול נמי בתרומה דבהערל (וימות ע. וס) יליף תרומה מפסח בגו"ש דתושב ושכיר והא דמיבעיא לן התם (דף עא) ערל קטן מהו לסוכי שמן של תרומה ערלה שלא בזמנה פוסלת או לא יש חלק בין שלא בזמנה דקטן שאין חייב למול כיוצא בו למתו אחיו מחמת מילה דכיוצא בו חייבין ומדע דהא טומטום אינו אוכל בתרומה בפרק הערל (שם עב.) אף על גב דמתכרה אין חייב לקרוע הוא הדין מתו אחיו מחמת מילה דאינו אוכל אף על גב דאינו חייב למול:

תורה אור השלם

- 1. לא תאכל עליו חמין שבעת ימים תאכל עליו מצות לקח עני כי בחיובו יצאת מארץ מצרים למען תזכיר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך.
- 2. ויאמר משה אל העם וזכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים בי בחוק יד ה' ויצאת א"ה אתכם מזה ואל יאכל חמין.
- 3. כל מחמצת לא תאכלו בכל מושבותיכם תאכלו מצותו.
- 4. היום אתם יוצאים בחודש האביב.
- 5. קראשן בארבעה עשר יום לחודש בערב תאכלו מצה עד יום הארבע ועשרים לחודש בערב.
- 6. וכו' ויד אהרן גר ועשה פסח לוי המול לו כל זכר ואו יקרב לעשות והנה בארבע הארץ וכל ערל לא יאכל בו.

הגהות הב"ח

(א) נברא למתניתין חמין אין לו: (ב) רש"י ד"ה לקובע וכו' שבעת ימים תאכל עליו מצות לאו:

תורה אור השלם

1. לא תאכל עליו חמין שבעת ימים תאכל עליו מצות לקח עני כי בחיובו יצאת מארץ מצרים למען תזכיר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך. 2. ויאמר משה אל העם וזכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים בי בחוק יד ה' ויצאת א"ה אתכם מזה ואל יאכל חמין. 3. כל מחמצת לא תאכלו בכל מושבותיכם תאכלו מצותו. 4. היום אתם יוצאים בחודש האביב. 5. קראשן בארבעה עשר יום לחודש בערב תאכלו מצה עד יום הארבע ועשרים לחודש בערב. 6. וכו' ויד אהרן גר ועשה פסח לוי המול לו כל זכר ואו יקרב לעשות והנה בארבע הארץ וכל ערל לא יאכל בו. 7. ושלל כג. לקמן ג. (ב) לקמן מה. (ג) לקמן ט. (ד) ונכנסת מל: ימות. (ה) לקמן ק. (ו) לקמן יא. (ז) וכן נכנסת מל: (ח) ונמנר ט. (ט) נס: משנה. (י) ושלל י. (יא) ושלל יב. (יב) ושלל יג. (יג) ושלל יד. (יד) ושלל טו. (טו) ושלל טז. (טז) ושלל יז. (יז) ושלל יח. (יח) ושלל יט. (יט) ושלל כ. (כ) ושלל כא. (כא) ושלל כב. (כב) ושלל כג. (כג) ושלל כד. (כד) ושלל כה. (כה) ושלל כו. (כו) ושלל כז. (כז) ושלל כח. (כח) ושלל כט. (כט) ושלל ל. (ל) ושלל לא. (לא) ושלל לב. (לב) ושלל לג. (לג) ושלל לד. (לד) ושלל לה. (לה) ושלל לו. (לו) ושלל לז. (לז) ושלל לח. (לח) ושלל לט. (לט) ושלל לך. (לך) ושלל לך.

אפילו דנכרי ואי רבי שמעון דישאל

אפילו דנכרי ואי רבי שמעון דישאל דהא צולחו כתיב את שבעת הימים וחובת מלה אינו אלא לילה הראשון כדילפינן בפרק תרמ"ט אבל מההוא קרא נפקא לן חובת לילה הראשון מתכתיב להיקישא גבי פסח וכדכתיבינן תאכל עליו מצות כי פסח לילה הראשון אף היקישא שלא בזמן פסח לילה ראשון ואהי היקישא לקובעו חובה בזמן הזה ואהי עליו למימרא דקיעשת חובה דהיקישא לאו לכל שבעה אלא לילה הראשון: דישאל

אפילו דנכרי ואי רבי שמעון דישאל

אפילו דנכרי ואי רבי שמעון דישאל דהא צולחו כתיב את שבעת הימים וחובת מלה אינו אלא לילה הראשון כדילפינן בפרק תרמ"ט אבל מההוא קרא נפקא לן חובת לילה הראשון מתכתיב להיקישא גבי פסח וכדכתיבינן תאכל עליו מצות כי פסח לילה הראשון אף היקישא שלא בזמן פסח לילה ראשון ואהי היקישא לקובעו חובה בזמן הזה ואהי עליו למימרא דקיעשת חובה דהיקישא לאו לכל שבעה אלא לילה הראשון: דישאל דהא צולחו כתיב את שבעת הימים וחובת מלה אינו אלא לילה הראשון כדילפינן בפרק תרמ"ט אבל מההוא קרא נפקא לן חובת לילה הראשון מתכתיב להיקישא גבי פסח וכדכתיבינן תאכל עליו מצות כי פסח לילה הראשון אף היקישא שלא בזמן פסח לילה ראשון ואהי היקישא לקובעו חובה בזמן הזה ואהי עליו למימרא דקיעשת חובה דהיקישא לאו לכל שבעה אלא לילה הראשון: דישאל

אפילו דנכרי ואי רבי שמעון דישאל

אפילו דנכרי ואי רבי שמעון דישאל דהא צולחו כתיב את שבעת הימים וחובת מלה אינו אלא לילה הראשון כדילפינן בפרק תרמ"ט אבל מההוא קרא נפקא לן חובת לילה הראשון מתכתיב להיקישא גבי פסח וכדכתיבינן תאכל עליו מצות כי פסח לילה הראשון אף היקישא שלא בזמן פסח לילה ראשון ואהי היקישא לקובעו חובה בזמן הזה ואהי עליו למימרא דקיעשת חובה דהיקישא לאו לכל שבעה אלא לילה הראשון: דישאל דהא צולחו כתיב את שבעת הימים וחובת מלה אינו אלא לילה הראשון כדילפינן בפרק תרמ"ט אבל מההוא קרא נפקא לן חובת לילה הראשון מתכתיב להיקישא גבי פסח וכדכתיבינן תאכל עליו מצות כי פסח לילה הראשון אף היקישא שלא בזמן פסח לילה ראשון ואהי היקישא לקובעו חובה בזמן הזה ואהי עליו למימרא דקיעשת חובה דהיקישא לאו לכל שבעה אלא לילה הראשון: דישאל

אפילו דנכרי ואי רבי שמעון דישאל

אפילו דנכרי ואי רבי שמעון דישאל דהא צולחו כתיב את שבעת הימים וחובת מלה אינו אלא לילה הראשון כדילפינן בפרק תרמ"ט אבל מההוא קרא נפקא לן חובת לילה הראשון מתכתיב להיקישא גבי פסח וכדכתיבינן תאכל עליו מצות כי פסח לילה הראשון אף היקישא שלא בזמן פסח לילה ראשון ואהי היקישא לקובעו חובה בזמן הזה ואהי עליו למימרא דקיעשת חובה דהיקישא לאו לכל שבעה אלא לילה הראשון: דישאל דהא צולחו כתיב את שבעת הימים וחובת מלה אינו אלא לילה הראשון כדילפינן בפרק תרמ"ט אבל מההוא קרא נפקא לן חובת לילה הראשון מתכתיב להיקישא גבי פסח וכדכתיבינן תאכל עליו מצות כי פסח לילה הראשון אף היקישא שלא בזמן פסח לילה ראשון ואהי היקישא לקובעו חובה בזמן הזה ואהי עליו למימרא דקיעשת חובה דהיקישא לאו לכל שבעה אלא לילה הראשון: דישאל

אפילו דנכרי ואי רבי שמעון דישאל

אפילו דנכרי ואי רבי שמעון דישאל דהא צולחו כתיב את שבעת הימים וחובת מלה אינו אלא לילה הראשון כדילפינן בפרק תרמ"ט אבל מההוא קרא נפקא לן חובת לילה הראשון מתכתיב להיקישא גבי פסח וכדכתיבינן תאכל עליו מצות כי פסח לילה הראשון אף היקישא שלא בזמן פסח לילה ראשון ואהי היקישא לקובעו חובה בזמן הזה ואהי עליו למימרא דקיעשת חובה דהיקישא לאו לכל שבעה אלא לילה הראשון: דישאל דהא צולחו כתיב את שבעת הימים וחובת מלה אינו אלא לילה הראשון כדילפינן בפרק תרמ"ט אבל מההוא קרא נפקא לן חובת לילה הראשון מתכתיב להיקישא גבי פסח וכדכתיבינן תאכל עליו מצות כי פסח לילה הראשון אף היקישא שלא בזמן פסח לילה ראשון ואהי היקישא לקובעו חובה בזמן הזה ואהי עליו למימרא דקיעשת חובה דהיקישא לאו לכל שבעה אלא לילה הראשון: דישאל